

Vzostup a pád zelených ambícií vo svetle ozbrojeného konfliktu na Ukrajine

Ľudmila Elbert

- ▶ Ako sa vysporiadame s klimatickými zmenami?
- ▶ prejav klimatických zmien - rozsiahle škody na ľudských životoch, majetku, či na samotnom životnom prostredí
- ▶ cezhraničný fenomén
- ▶ zastaviť proces klimatických zmien pokiaľ nenadobudnú nezvratnú a pre budúce osudy ľudstva fatálnu podobu
- ▶ 2015- OSN- **Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj:**
 1. odstránenie chudoby,
 2. ochrana planéty
 3. zabezpečenie mieru a prosperity
- ▶ **trvalo udržateľný rozvoj** - zodpovedá potrebám súčasnosti bez toho, aby bola ohrozená schopnosť budúcich generácií uspokojovať svoje vlastné potreby.

Európska zelená dohoda

- ▶ snaha EÚ naplniť Ciele udržateľného rozvoja v rámci Agendy 2030
- ▶ EZD- **Európska komisia** 11.12.2019- príklad hodný nasledovania a schopný ovplyvniť klimatické zmeny po celom svete
- ▶ Cieľ- Európa- prvý **klimaticky neutrálny kontinent**
- ▶ Dôvody- negatívne dopady klimatickej zmeny a ničenia ŽP
- ▶ **zníženie emisií skleníkových plynov** (na nulu) do r. 2050

Ciele EZD

Zelená diplomacia

- ▶ šírenie **pozitívnych výsledkov** a **dobre nastavených procesov**
- ▶ **nástroje diplomatického práva**- západný Balkán- priamo susediaci región
- ▶ Environmentálne výzvy medzinárodného spoločenstva
- ▶ Spolupráca s MN (NGO) a regionálnymi organizáciami, i samotnými tretími štátmi

Energetika

- ▶ Výroba a využívanie energie v EÚ - viac ako 75 % emisií skleníkových plynov
- ▶ kľúčové zásady prechodu na čistú energiu:
 1. bezpečná a cenovo dostupná dodávka energie do EÚ
 2. plne integrovaný, prepojený a digitalizovaný energetický trh EÚ;
 3. energetická efektívnosť, energetická hospodárnosť budov a rozvoj odvetvia energetiky na obnoviteľných zdrojoch energie

Klíma - klimatická neutralita

- ▶ Zníženie skleníkových plynov o 55% do r. 2030
- ▶ Európsky právny predpis v oblasti klímy - NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality
- ▶ a) **klimatická neutralita EÚ** najneskôr do r. 2050
- ▶ b) **adaptácia na zmenu klímy**- odolnosť štátov voči zmene klímy a zníženie miery zraniteľnosti štátov voči zmenám
- ▶ Komisia EÚ- pravidelné **posudzovanie relevantných vnútroštátnych opatrení**- odporúčania
- ▶ (účinné od 29.júla 2021)
- ▶ **Európsky klimatický pakt**

Potravinová sebestačnost

- ▶ Ciele:
- ▶ potravinová bezpečnosť so zľadom na zmenu klímy a stratu biodiverzity;
- ▶ zmiernenie environmentálnej a klimatickej stopy potravinového systému EÚ;
- ▶ posilnenie odolnosti potravinového systému EÚ;

Narušenie medzinárodného mieru a bezpečnosti a jeho vplyv na životné prostredie

- ▶ Od zelených ambícií k energetickej bezpečnosti
- ▶ EZD nástroj bezpečnosti

Dôsledky:

- ▶ energetická kríza
- ▶ potravinová kríza
- ▶ ekonomická kríza
- ▶ zásobovacia kríza

Plán REPower EU

- ▶ narušenie energetickej bezpečnosti
 1. Šetrenie energií
 2. Produkcia čistej energie
 3. Diverzifikácia zdrojov a dodávateľov energie

- ▶ Cieľ- Nezávislosť od nestabilných dodávateľov a fosílnych palív

Vplyv životného prostredia na medzinárodný mier a bezpečnosť

- ▶ prístup k **pitnej vode**
- ▶ tzv. **klimatickí utečenci**- krajiny dlhodobo sužované suchom- typické pre menej vyspelé štáty
- ▶ vyspelé krajiny- rozsiahle požiare i zvyšovanie hladín morí
- ▶ Plytvanie pitnou vodou- obmedzené zásobárne podzemných vôd

Transboundary Aquifers of the World

- Edition 2015 -

Ochrana ŽP nástrojmi ochrany ĽP

- ▶ Výbor OSN pre ľudské práva:
- ▶ 2019- **Portillo Cáceres** a ostatní proti **Paraguaju**- povinnosť **chrániť jednotlivcov** pred primerane **predvídateľnými hrozbami** pre ich **právo na život** spojené so zhoršovaním životného prostredia
- ▶ 2020- **Teitiota** proti **Novému Zélandu**- násilné vrátenie osoby na miesto, **kde by bol ohrozený jej život** v dôsledku nepriaznivých účinkov zmeny klímy, **môže porušiť právo na život** (čl. 6 MPoOaPP)
- ▶ 28. júla 2022- rezolúcia VZ OSN - existencia ĽP každého a všade požívať **právo na čisté, zdravé a udržateľné životné prostredie** (A/RES/76/300).

Ďakujem za pozornosť 😊

ludmila.elbert@upjs.sk